

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**Zitting van 4 augustus 2020
Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

11	2020_B&W_00298	Informatienota - Compensatiepakket coronacrisis voor gemeenten - informeren
-----------	---------------------------	--

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl; mevrouw J. Groot de, Secretaris

Afwezig:

de heer B. Harmsma, Wethouder

Samenvatting

Om te voorkomen dat gemeenten door de coronacrisis in financiële problemen komen, heeft het kabinet in overleg met de VNG tot een compensatiepakket besloten. De verdeling van het pakket vindt o.a. plaats via het gemeentefonds. Gemeenten hebben, vooruitlopend op de septembercirculaire 2020, informatie ontvangen over het financiële effect van het compensatiepakket. Met deze nota informeren wij u op hoofdlijnen over de genomen maatregelen.

De al eerder door het kabinet genomen maatregelen (o.a. sport en bijstand) lopen niet via het gemeentefonds, maar via een specifieke uitkering van het verantwoordelijk vakdepartement.

Informatienota

Inleiding

Om te voorkomen dat gemeenten door de coronacrisis in financiële problemen komen, heeft het kabinet in overleg met de VNG tot een compensatiepakket besloten. De verdeling van het pakket vindt o.a. plaats via het gemeentefonds. Gemeenten hebben, vooruitlopend op de septembercirculaire 2020, informatie ontvangen van het rijk over het financiële effect van het compensatiepakket.

De hoogte en omvang van de compensatie door het rijk vraagt een politiek bestuurlijke afweging, waarbij het uitgangspunt is dat de medeoverheden er als gevolg van de corona-aanpak niet slechter voor komen te staan dan daarvoor. Voor de periode na 1 juni, trekken rijk en medeoverheden samen op bij de invulling van de nodige maatregelen en om de sociaal-economische crisis het hoofd te bieden. Samen wordt bekeken welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten. Met deze nota informeren wij u over de tot nu toe toegekende financiële compensatie door het rijk.

Kernboodschap

In de meicirculaire 2020 is het compensatiepakket op hoofdlijnen toegelicht. Er kon toen nog geen informatie worden gegeven over de verdeelwijze van de beschikbaar gestelde middelen over de gemeenten. Inmiddels is hierover meer duidelijkheid. Deze informatienota bevat, vooruitlopend op de

septembercirculaire 2020, informatie over het financiële effect van het compensatiepakket voor onze gemeente.

1. Lokale culturele voorzieningen

Gemeenten zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor subsidies aan cultuur en houden daarmee de lokale- en regionale culturele infrastructuur overeind. Hierbij kan b.v. gedacht worden aan:

- bibliotheken
- muziekscholen
- musea
- schouwburgen
- poppodia
- amateurkunst

Deze organisaties missen nu onder andere inkomsten uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten, zoals huisvesting, doorlopen. Het kabinet heeft besloten om een bevoorschotting ter compensatie te verstrekken van € 60 miljoen voor de periode van medio maart 2020 tot en met 1 juni 2020. Voor onze gemeente betekent dit een bijdrage ter hoogte van € 142.000. Dit bedrag kan eventueel gestort worden in het nog in te stellen Vitaliteitsfonds.

Hoewel de maatregel geen betrekking heeft op het gemeentefonds, is daarnaast vermeldenswaard dat het kabinet heeft besloten € 24 miljoen toe te voegen aan het Tijdelijke Steunfonds voor Lokale Informatievoorziening. Door de coronacrisis vallen reclame-inkomsten weg en komt het voortbestaan van de lokale huis-aan-huiskranten, lokale publieke omroepen en lokale nieuwsbladen in gevaar. Lokale mediaorganisaties kunnen steun aanvragen bij het Steunfonds, waarvan het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek uitvoerder is. De uitgever van de Steenwijker Courant (NDC Mediagroep) heeft gebruik gemaakt van het Steunfonds. De SLOS heeft geen aanvraag ingediend, omdat zij geen inkomstenderving hebben en zij niet voldoen aan de regel dat er betaalde journalisten in dienst moeten zijn.

2. Inhaalzorg en meerkosten Jeugdwet en Wmo 2015

Omwillen van de continuïteit van zorg voor cliënten tijdens coronamaatregelen en voor continuïteit van het stelsel nadien zijn maatregelen genomen om cliënten op grond van de Jeugdwet en de Wmo 2015 hulp en ondersteuning te kunnen blijven bieden. Het rijk heeft een zeer dringend beroep gedaan op gemeenten om hun aanbieders van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning financieel zekerheid en ruimte te bieden, van 1 maart 2020 tot 1 juli 2020. Het rijk heeft tegelijkertijd met gemeenten afspraken gemaakt over compensatie van de directe meerkosten die voortkomen uit de coronamaatregelen en het volgen van de RIVM-richtlijnen. Onlangs is overigens bekend gemaakt dat de gemaakte afspraken ten aanzien van het vergoeden van de meerkosten Wmo en Jeugd zijn verlengd tot en met 31 december 2020.

De nadere uitwerking van de afspraken leidt nu voor de gemeente Steenwijkerland tot een voorschot op de compensatie Jeugdhulp van € 87.000 en voor de compensatie Wmo 2015 tot een voorschot van € 35.000. Beide bedragen kunnen toegevoegd worden aan het desbetreffende begrotingsbudget (Jeugd en Wmo).

3. Compensatie toeristenbelasting

Gemeenten worden op dit moment geconfronteerd met dalende inkomsten uit de toeristenbelasting als gevolg van de coronamaatregelen. Het kabinet heeft besloten de gemeenten voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 juni 2020 te compenseren. De financiële impact van de inkomstenderving

voor geheel 2020 is op dit moment nog niet bekend. Het kabinet zal gemeenten waar nodig verder compenseren.

Het beschikbare budget wordt verdeeld naar rato van de verwachte jaaropbrengst van de betreffende belasting in de gemeentelijke begroting 2020, zoals gemeenten die hebben aangeleverd bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Onze gemeente ontvangt compensatie voor toeristenbelasting tot een bedrag van € 154.000. In onze begroting is een raming opgenomen van € 632.000. Dit bedrag wordt naar alle waarschijnlijk niet gehaald; immers Pasen, Hemelvaart en Pinksteren zijn normaal gesproken dagen waarop toeristen er op uit trekken. Vanaf juni lijkt het toerisme zich weer wat te herstellen.

4. Participatie (Wsw)

Als gevolg van het coronavirus zijn de Sociale Werkbedrijven geheel of gedeeltelijk gesloten. Daardoor vallen bedrijfsopbrengsten weg waarmee o.a. ook de loonkosten van medewerkers worden betaald. Tekorten in de exploitatie worden opgevangen door een gemeentelijke bijdrage. Het kabinet heeft daarom besloten de uitkering Participatie, onderdeel Wet sociale werkvoorziening (Wsw) te verhogen met € 90 miljoen voor de periode 1 maart 2020 tot 1 juni 2020 ter compensatie van een deel van de loonkosten. De gemeente Steenwijkerland ontvangt hiervoor een bedrag ter hoogte van € 330.293, dat wordt toegevoegd aan het budget dat in de begroting beschikbaar is voor de NoordWestGroep. Een eventueel tekort in de exploitatie wordt aangevuld door de gemeente. Afrekening met de NoordWestGroep vindt plaats op basis van het jaarresultaat.

5. Voorschoolse voorziening peuters

De uitkering Voorschoolse voorziening peuters is door het kabinet met € 8,3 miljoen verhoogd in verband met de (gedeeltelijke) sluiting van de kinderopvang tussen 16 maart 2020 en 8 juni 2020. Ouders/verzorgers zijn in maart opgeroepen om de rekening voor de opvang te blijven betalen. Op deze wijze kon het gemeentelijke aanbod rondom kinderopvang in stand worden gehouden. Daarbij is ook gecommuniceerd dat ouders/verzorgers een vergoeding krijgen voor het betalen van de eigen bijdrage over genoemde periode. Wij ontvangen een bedrag van € 27.126, waarmee de betaalde eigen bijdrage aan ouders/verzorgers kan worden vergoed. Tot nu toe is een bedrag van € 2.500 terugbetaald.

6. Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)

De regeling heeft tot doel zelfstandigen die als gevolg van de coronapandemie in financiële problemen zijn geraakt, tijdelijk te ondersteunen ten einde daarmee de ergste noden te ledigen en hen in staat te stellen na de coronacrisis het bedrijf weer voort te zetten. De gemeente heeft hiervoor een voorschot ontvangen ter hoogte van € 7,7 miljoen. Afrekening met het rijk vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten. Per half juli zijn er 1059 aanvragen voor de overbruggingsregeling bij de gemeente binnengekomen. Hiervan zijn er 876 toegekend. Er is inmiddels een bedrag van € 3,7 miljoen uitgegeven.

7. Steunpakket sportverenigingen

In mei 2020 kondigde het kabinet aan € 110 miljoen beschikbaar te stellen voor sportverenigingen. Dit bedrag is opgedeeld in twee delen, € 90 miljoen wordt aan accommodatie-verhurende gemeenten uitgekeerd. Deze gemeenten hebben 8.800 sportaccommodaties in eigendom, waaronder 760 zwembaden. Deze verhuren zij aan sportorganisaties met een bedrag aan inkomsten van € 30 miljoen per maand. Gemeenten ontvangen € 90 miljoen van het rijk, zodat zij over de periode 1 maart 2020 – 1 juni 2020 de huur kunnen kwijtschelden. Met deze maatregel worden naar schatting 11.000 sportverenigingen en zwembadbeheerders/- exploitanten en sportbedrijven ondersteund. Deze steunmaatregel loopt met een specifieke uitkering via het ministerie van VWS. In augustus wordt de

verdere uitwerking van de regeling verwacht en dan wordt ook duidelijk wat dit betekent voor Steenwijkerland. € 20 miljoen was bedoeld voor sportverenigingen met een eigen accommodatie die worden geconfronteerd met omzetverlies en doorlopende lasten, maar niet in aanmerking komen voor rijksbrede regelingen. Inmiddels is bekend dat alle verenigingen (of ze nu wel of geen eigen accommodatie hebben) aanspraak kunnen maken op deze regeling tot een maximaal bedrag van € 3.500. Verenigingen kunnen de bijdrage rechtstreeks aanvragen bij het rijk. In het steunpakket zit ten slotte ook nog een leencapaciteit van € 10 miljoen, bedoeld voor sportverenigingen die door de beperkende maatregelen in liquiditeitsproblemen komen. Het borgstellingskapitaal van Stichting Waarborgfonds Sport wordt met € 10 miljoen verhoogd, zodat sportverenigingen een lening bij een bank tegen lage rente kunnen afsluiten. Reguliere leningen zijn voor hen vaak niet bereikbaar, omdat zij in veel gevallen niet aangemerkt worden als onderneming.

De te ontvangen compensatiebedragen van het rijk die staan vermeld in deze informatienota zullen worden verwerkt in de Najaarsnota 2020, evenals de bijbehorende extra uitgaven in 2020.

Consequenties voor de gemeente

De financiële gevolgen van de coronacrisis zijn veel omvattend en kennen een grote mate van onzekerheid. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Beleidsmatig en financieel. De crisis brengt een herprioritering van onze ambities met zich mee. De kernthema's van onze ambities hebben wij beschreven in Het Hernieuwd Perspectief (HHP).

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Er lopen nog gesprekken met het rijk en de medeoverheden op het gebied van, zonder limitatief te zijn: het OV, de Veiligheidsregio's, de GGD-en, afvalinzameling, de buurthuizen, inkomstenderving eigen bijdrage Wmo, noodopvang kinderen met ouder(s) werkzaam in een cruciaal beroep of vitale sector en het watermanagement. De komende tijd wordt samen gewerkt aan afspraken op deze gebieden. Doel is om medio juli een compleet beeld te hebben van de impact van de corona-aanpak op de medeoverheden voor de periode tot 1 juni 2020. De hoogte en omvang van de reële compensatie vraagt een politiek bestuurlijke afweging, waarbij het uitgangspunt van het kabinet is dat de medeoverheden er als gevolg van de corona-aanpak niet slechter voor komen te staan dan daarvoor. Voor de periode na 1 juni, trekken rijk en medeoverheden samen op bij de invulling van de nodige maatregelen en om de sociaal-economische crisis het hoofd te bieden. Samen wordt bekeken welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten. In de septembercirculaire 2020 zal hier wellicht meer informatie over bekend zijn.

Wij zien dat door de crisis de leefbaarheid in de kernen en wijken verder onder druk komt te staan. Het coronavirus heeft deze druk op een bijzondere en ingrijpende manier verhoogd. Stichtingen, maatschappelijke partijen en instellingen als multifunctionele centra, (sport)verenigingen, zwembaden, theaters en musea worden in hun voortbestaan bedreigd. Willen we de leefbaarheid in de kernen en wijken op peil houden, dan is een overlevingspakket voor hen hard nodig. Zoals al eerder gemeld (en door u omarmd met een motie) willen wij hiervoor een steunfonds Vitale, lokale samenleving in het leven roepen.

Corona

Het compensatiepakket van het rijk vloeit rechtstreeks voort uit de huidige coronacrisis.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de informatienota Compensatiepakket coronacrisis voor gemeenten vast te stellen.

